

lenné egy katolikus miniszter, hogyan követelhetjük ezután, hogy a katolikus hivatalnokember a sok presszió ellenére is tanúságot tegyen vallásos meggyőződéséről?

Egészen világos, hogy Zichy miniszter többet adott a szabadkőműves-liberális körökre, mint annyi millió katolikusra. Talán a külső befolyástól való teljes mentességét akarta jelezni a miniszter, hogy a támadások és tiltakozások elhallgatása után menesztette Barkóczyt? Talán csupán adminisztratív szempontok vezették? Ez mind ürügy. A való az, hogy a miniszter ügyes politikai fogást vélt csinálni akkor, mikor el akarta hallgattatni a szabadkőműves klíkket: Tiszát és társait s a többi Barkóczy-támadót, s elejtette Barkóczyt, kinek személye a nagy hajsza folyamán összekapcsolódott a katolicizmussal. Az ügy elvi kérdéssé növekedett: vajjon lehet-e nálunk nyíltan magas állásban is meggyőződéses katolikusnak lenni s e meggyőződésnek kifejezést is adni?

Zichy János gróf alatt kellett Barkóczyznak vereséget szenvedni, ugyanazon Zichy alatt és által, aki maga is részt vett a keresztény restauráció munkájában; akinek minisztersége elé annyi várokozással tekintett a katolikus Magyarország, s aki most alkalmat adott az elenséges sajtónak, hogy a liberális diadalát lássa ebben az elmozdításban — és méltán. A katolikus miniszter intézkedése szerezte meg az örömet a Világnak, hogy meglepéssel írta — „Barkóczy távozik s távozása országos esemény és a progresszió diadala”. — Amennyire fáj nekünk Barkóczy athelyezése, annyira diadalát látja benne a Világ. „Nyomatékosan és megfontoltan jelentjük

ki, hogy ez — a progresszió diadala. Mi és mindazok, kik velünk Barkóczyt támadták, a felekezeti elfogultsága és az ő minden kulturális haladást gátló klerikalizmusa ellen küzdöttünk.” Érdekesen folytatja a Világ — „... u. n. adminisztratív áthelyezések nem így szoktak megenni (t. i. a miniszteriumi szolgálattal küldött levél előzetes tudomás nélkül). Főleg olyan pozíciójú emberrel szemben nem, mint volt Barkóczy... Gróf Zichy János úgy érezte, hogy Barkóczy érdekében hatalmas befolyások mozdulnak meg, ha a dolog idő előtt kitűdődik... Egészen Tisza intenciója szerint végeztek vele, nem engedték őt izgalmas harc tüzeiben, fején a győző vesztesek mártírkoszorújával, — úgy bocsátottak el, mint bármely más szürke referens szokás... A magyar kultúra létérdeke az, hogy sikerül-e Barkóczyt ebből a pozícióból kihozni. (No, Isten mentse szegény hazánkat attól a kulturától, amit esetleg a Világ ízlése szerint terjesztene egy hárompontos.) Barkóczy egy nagy lidércnyomás volt a magyar oktatásügyön, s a magyar középiskolai oktatás és a magyar kultúra végre — s hisszük végérvényesen felszabadult a nyomás alól.”

Igy a Világ, s mert ennyire ujjong a Világ, ez jelzi, hogy mi veszítettünk, a szabadkőművesség pedig győzött.

A Pesti Napló is örömmel veszt tudomást Barkóczy „bukásáról”, s nem tekinti pusztán adminisztratív intézkedésnek... szereplése régen túllépte egy miniszteriumbeli osztályvezető működési körének rendes keretét... Valóságos generálszafba mártotta a magyar tanárság s általában a középiskolák ügyét... gondosan kidolgozott rendszer szerint munkálkodott a magyar középiskola kle-

rikalizálásán... A szabadelvű közvélemény — katolikusok úgy, mint másvallásuak — számtalanszor felzúdult a Barkóczyuralom ellen, de hiába. Barkóczy megy, s helyét az objektivitásáról ismeretes Boncz Ödön foglalja el, kinek remélhetőleg sikerülni fog a középiskolánk kebelében dülő felekezeti torzalkodásokat elsimítani.”

A Pesti Hírlap „Barkóczy Sándor detronizálása” címen közli a részére is óhajtott eseményt. — Baró Barkóczy Sándor miniszteri tanácsost, a magyar középiskolai oktatás koronázatlan mindenhatóját ma végre elérte a sorsa: minisztere detronizálta őt arról a magas polcra, melyet méltatlan irányzatok istápolására bitorolt... Elsők voltunk már Apponyi minisztersége alatt és még inkább gróf Zichy János kultuszminisztersége alatt annak a követelésnek sürgetésében, hogy ezt a férfit távolítsák el arról a helyről, ahová felvilágosodott szellemű s felekezeti szempontok által el nem vakított egyéniség való. Zichy János rendelete... lehetővé teszi, hogy egész középiskolai oktatásunk szelleme felszabaduljon az alól a sötétség alól, melyet Barkóczy Sándor felekezetieskedése ráborított.”

Tehát Világ, Pesti Napló s Pesti Hírlap s társaik igen jó néven veszik Barkóczy távozását s megcirógatja érte a — klerikális — minisztert, de nagyon nagy ára szokott lenni annak, ami teszszik túl a Pesti Hírlapéknál.

† Antal József.

Egy nemes lélekkel kevesebb maradt a földön, hogy egy jó pappal növekedjek az égi hon. Egy valódi szekely típus paptestvérrel, nemes lelku barattal, igazi testvérrel foglalkozott meg az egyházmegye; alesik-kászón esperes kerület papsága sorában pedig oly úr támadt, amelyet betölteni sokáig nem lehet.

Itt hagyta minket „Jóskánk,” így neveztünk mi tégedet, mert neved fogalom volt előttünk; teged nem tudunk jobban becézni, mint e szóval „Joska.” Állandóan nevető, mosolygó orcára a halál rányomta pecsétjét, beszédes ajkad lezárdott, jószágosan tekintő szemeid lecsukódtak, gyermekiesen szerető szívedet visszaadtuk az anyai földnek; de emlékedet szívünkbe, lelkedet Mementőnkba zártuk.

Még a halált is kifiguráztad, amidőn a nyugdíjazásod iránti kérésedet egyhangulag leszavaztuk, mert egyszerre egy egészséges, továbbmunkálkodó pappal leveled újból s folytatad munkádat; azt hittük mindnyájunk eltemetsz! S ime, épen akkor, amidőn te hivednek a házszentesléskor áldást osztottál, akkor magaddal a halál elpóstatást vitted haza otthonodba; s ez néhány napi működés után operációját elvégezté; nemes lelkedet az égbé küldötte, testedet pedig mi vittük ki az anyai földre.

Valódi szekely pap voltál, jó lelkipásztor, önzetlen nemes lelku barát, aki soha senkiről rosszat még fel sem teteleztél, mindenkit szeretettel és viszont téged is mindnyájan. Béke galambja voltál mindenütt, ahol vihart érezte s lelkes munkád után a békeség áldása ottho-

Büntetőjogi szempontból a halottegetés révén a legnagyobb veszély fenyegeti a társadalmat. Az elégetés ugyanis eltünteti a bűntények minden nyomát, úgy ennek folytán a bűntények száma hihetetlen módon felfolyparodna.

A közegészségügy szempontjából Brouardel Du Mesnil Agier, Petri, Pettenkoffer és Hueppe védelmezték meg a temetést a halottegetéssel szemben. A föld, a víz, vagy a körlég megfertőzése pedig nem egyéb pusztító agyrémmel. Még a fertőző betegségben elhaltak földbetemetése sem veszélyes, mert a földben rövidebb-hosszabb idő alatt minden bacillus elpusztul.

Nemzetgazdasági és pénzügyi oldaláról is páleát tör a halottegetés fölött Katona. A halotthamvasztók amiatt siránkoznak, hogy a temetők rengeteg sok földterületet foglalnak el, amely nem vonható produktív termelés alá. A falvakban s a városokban is nagyobbára olyan földbe temetnek, amely termelésre kevésbé alkalmas, de azonkívül is a temetők sok szénát és sarjút adnak. És ha a temetők földterületét föl is szabadítanók, nyernének-e vele?

Hiszen rengeteg pénzbe, milliókba kerülne a sok krematorium föllállítása és üzeme. Olaszországba nézve például kiszámították, hogy ott 147,000.000 kerülne a krematoriumok föllállítása. És nem kisebbre a karbantartási s üzemeltetési

a temetőknél? És hol vannak a kolumbariumok? A temetés is sokkal olcsóbb, sem mint az égetés, mert hiszen az égetésnél is ugyanazok a költségek fognak felmerülni, mint a temetésnél, de egy plusz is lesz, mert amíg a temetésnél a bomlást a természet végzi, az égetésnél a bomlási processzust mesterségesen idézik elő, a forró levegővel, melynek föllévitése rengeteg drága szénát emészt föl. És a sírgödör bérlete helyett ott lesz a kolumbarium helybérlete, mely esetleg még drágább is lesz, mint az a kis darab föld... .

Véges végig igen tanulságos és állandóan érdekes Katona József dr. tanulmánya. Szilárd argumentációval és azzal a nyugalommal érvel, amellyel csak azok vitatkoznak, kik igazságuk teljes tudatában vannak.

És valóban tiszteletreméltó Katona fellépése, hogy mint a fővárosi tisztviselő orvos a komoly meggyőződés hangján szót emel a halottegetés ellen, melyet éppen most erőltetnek a fővárosi törvényhatósági tagjai közül — természetesen azok, — akik ezzel is a keresztényesség ellen akarnak tüntetni. De annál lesújtóbb ezen törekvése és pártolása, hogy az orvosok is így gondolkoznak.

A könyv megrendelhető a Szent István-Társulat budapesti és szegedi könyvkereskedéseiben.

nolt. Nyugodtan mondható: „Bonum certamen certavi . . .”

Nyugodjál bekében, mert te a boldogok életét élted s a boldogok halálával jelentél meg Isten ítélő szeke előtt. Isten veled!

Lórincz Sándor.

† Kóródy Mihály csíkszentmiklósi plebános.

Alig feleltük el a jó delnei bácsi hírtelen halálát, alig törődünk bele a mindig humoros Antal József elhunytába s már harmadszor íjleszt meg újabb halálhír: Kóródy plebános hírtelen kimúlása. Kis templomom előtt állok s hallgatom a mélyen búgó szentmiklósi nagy harang hangját. Mely hangjában valami mély fájdalom reszket át a völgyön. Titokzatos, szomorú érzések lepik meg lelkemet s ahogy beérek a községhez elé, kis postásfiú jön szembe:

— Meghalt a jegyzőúrunk öcsese!

Van hát valami a harangok sírásánál szöveszedekekben. Árván maradt nyaj banatát, tevékeny, munkás életnek a deledön történt kettészakadását, a hírtelen és véletlen halálnak borzalmait hozta felem a mélyen zúgó, busán síró harang hangja! Elvegettetett. A bécsi Pázmány-növendéke, Gyergyószentmiklós kedvelt kaplánja, Türkös és Csíkszentimre lelkésze s Csíkszentmiklós plebánosa épen akkor teszi utolsó és nagy szamadását a legfőbb Pásztor előtt, midőn itt a földön fópásztorának utójjára kellett számolnia az elmúlt esztendőről.

Elvitte magával barátainak szeretetét, hűvénk rajongó bizalmát, kedves egyéniségének lebilenselő varázsát az Úr elé, hogy az igralom Atyja ezeket a jó emlékeket is számításba vegye s a jócselekedetek serpenyőjére tegye, mikor számolnia kell arról is, hogy ha talán „ex humana fragilitate aliquid demeriti contraxit.”

Mi pedig egy tanulsággal vagyunk halálán gazdagabbak: „vigilate et orate, quia qua hora non putatis . . .”

Ez és más emlékünök ne is legyen. Tanuljuk meg hírtelen halálán azt, hogy könnyíteni tudjuk lelkünket. Az ő csendes lelkületét pedig ne terheljük találgatásokkal és mendemondákkal. Mi csak okuljunk és tanuljunk. „Qui autem iudicabit, Dominus est.”

Hírtelen elhunyt püspököknek haláláról következőkben értesít a kerület papsága:

A feleski esperesi kerület papsága úgy a maga, mint a szerető rokonok és az árva maradt hitközség nevében mély fájdalommal tudatja, hogy a szerető paptárs, az igazi jó rokon és önfeláldozó lelkipásztor Nagyontisztelendő Kóródy Mihály csíkszentmiklósi plebános életének 49-ik, lelkipásztori buzgó és önfeláldozó munkálkodásának 24-ik évében, szélhűdés következtében rövid, de kinos szenvedés és az utolsó kenet szentségének felvétele után folyó hó 27-én másfél napi halálusa végével este 9 órakor halhatatlan lelkét visszaadta Teremtőjének.

Hílt tetejéi folyó hó 30-án d. e. 10 órakor a lelkéért bemutatandó szentmiseáldozat után fognak csíkszentmiklósi templomkerítésében nyugalomra helyeztetni.

Élete munka, munkája élet vala. Az önfeláldozással teljesített hivatás őt magát is áldozatul kívánta. Az édes Jezus, kinek szolgálatában oly faradhatatlanul működött, fogadja kebelére! Az örök világosság fényeskedjek-neki!

Csíkszentmiklós, 1912 január 27.

Temetését, a hívek és köznépbeli tisztelői részvételét körülvevő, Bálint L. főesperes végezte a nagyszámban egybegyűlt papság segédletével. Imádkozzunk érte!

Bt.

A nevelés végcélja.

Írta: György Géza.

I.

Emberiség, ez a fogalom magába zárja a földön élő homo sapiensek összességét: emelkedjek bár magasba a leghajón, repülőgépen, mégis magunkhoz számíthat. Lehet pedig, hogy mikor leszáll a magasból hozzánk, akkor már a más-világon lesz a sapiens, s csak a bölcsesség eredménye a gép érkezik s azt is összetörjük a göröngyök s a homo ból rövidesen humus lesz. De az emberiség fejlődése nem is történhetik ily tragédiák s katasztrófák nélkül. Úzi-hajtja a haladás, a fejlődés lelke, a veszélyek még merészebb teszik, s ez a fejlődés vágya ott ül a föld egyszerű fának arcán, s úzi a magasságok felé a repülő embert. Az emberi lélek nem stagnálhat mozdulatlanul, fejlődik jó vagy rossz irányban. S hogy e fejlődésnek kulturális medret s keretet adjunk, azért kell nevelésünk a társadalmat, amennyire tőlünk függ és ahol rendeltetésünk munkaköre megengedi. A nevelés pedig megkívánja mindazon fázisok ismeretét, ahonnan kiakarom emelni a reámbizottakat és megkívánja, hogy tisztában legyenek azzal a magasabb körrel, ahova emelni akarom őket. Bizonyos, hogy nem a messze távolban élő népeken kezdem a megismerést, hanem mielőtt világot láthatnék, szülőföldem minden vonását, népének minden szokását lelkemre vésem, hogy a gondolkodásom tere kiszélesbüljön. De ne maradjon el az őn-ismeret sem, mert miat a társadalomnak tagja, elsősorban önmagamban ismerem fel a jelenségeket és szükségletüket. Kedves olvasó tegy velem egy kis körutat, nézzünk meg néhány helyzetet, kört, jelenetet, ahol az emberiség foglalkozása s nevelhetősége dől, ahol az emberi léleknek csak denevérszárnyai vannak, csak a rögök felett repdes.

Sztrájkoló tömeget látsz, ott van a kihasznál munkás, az elégedetlenkedő munkás és a munkaadó. A mi mozgatta őket, az a könnyebb kenyér és több emberiség. Ezekért kell is küzdeniök. Ez a látvány részvétet vált ki, együtt-érzünk velük, de gyakran ők maguk rontják le a résztvevő gondolatokat, mert a kocsmá s ivóhelyiségek fogadják be a végén a jogokért küzdő tömegeket és ekkor elfordulunk, könnyet facsar szemünkbe a látvány, mikor az alacsony pincehelyiségekben szegény munkásszorong dolgozik a kenyérért, sztrájkoló uráért. A nyomorúság, a sírás, a sok éjfeli munka elnyúlta arcát. Nem csitíthatja el a síró kis gyermekét, nincs ideje, mert nincs kenyere a háznak. A nevelés s segítés karjának mindezekhez el kell érnie.

A sajtó a szabadság magaslatán.

Oly gyönyörű és fölséges valami ez a sajtószabadság, hogy a szabad sajtó első termékének megjelenése ezeket gyűjtött a Heckenast nyomdájára elé. Kipirultak az arcok a lázas örömtől s ragyogást öntött minden szembe az a tudat, hogy felszabadul az emberi gondolat s szabad szárnyakkal a szabadság jegyében elindulhat az emberiség közös szent érdekeinek fellendítésére. Méltó és igazságos volt az a szent, és az egész országot betöltő vágy, a lelkesült tetterő, amellyel minden illetéktelen beavatkozástól mentesítették a magyar sajtót. Legyen szabad a sajtó, mert szabad a gondolat. De ha minden eszme addig nagy és addig ideális, amíg közös nagy érdekek s igazi jó szolgálatában áll s amíg erkölcsi talajba bocsátja le, — mint alapba létet adó gyökereit, akkor a sajtószabadság is, — illetőleg

a szabad sajtónak bármely képviselője is megszünt a szabadsajtó képviselője lenni, mihelyt humanizmus nem állanak háta mögött. Ha a szabadság fektelenségét s nekieresztett gyeplőket jelent, akkor nem szabadság az, hanem kiűvés. Hát vajjon a szabadság rovására van, ha a különböző világnézetek és meggyőződések sajtója békesen halad egymás mellett közös végsőcéllal közös zálogával, melyre az emberiség jobba s nemesebbé tetele van írva? Sőt: ez a szabadság! Különböző utakon járunk, de a szeretet és szabadság égíse alatt megbecsüljük a más utakon járókat, a jóakaratuakat. De vajjon vétünk-e a szabadság ellen, ha vallásos és hazai tradíciókat támadó idegen elemek sajtójától megszeretnők vonni a szabadszólás jogát, s kemény cenzurát szeretnénk állítani a mosdatlan és erkölcsi nivón alul álló sajtótermékek mellé? Nem, mert amely dolgokhoz a szent tradíciók szabadságával és komoly meggyőződés erejével ragaszkodunk, azokat a szabadság jogán védelmezhetjük, s ha a sajtó vét ellenük, az a sajtó legalább is a szabadság ellen vét. S hogy tényleg vet a keresztényellenes sajtó, s hogy tényleg igazságtalanság-elferdítés s rombolás jelzik, annak illusztrálására aljlon itt néhány példát. Ezek az esetek majd világosan elbeszélnek, hogy a keresztényi pénzen táplált katolikusellenes lapok a szabadság oly fokán vannak, ahonnan le kellene szállítani, hogy megőrjünk a szabadsajtó fogalmát és hiteletet az embereknek.

A Népszava brutálisan nekitámadt a kassai domonkosoknak, hogy fanatizáltak egy szegény kassai munkásleányt, a harmadrend tagját, annyira, hogy „vallási tébolyba” esett. Később természetesen kiderült a Pázmány-egyesület utánjárása révén, hogy az illető leány sohase volt a harmadrend tagja, nem is járt állandóan a domonkosok templomába. Hogy később megőrült, annak ideggyöngeségei és rendszertelen életviszonyai voltak az oka.

A Világ pedig alacsony gyanúsításokkal szórakoztatja közönségét. Jan. 6-iki számában azt írja, hogy a zenekurzusokat azért rendezte a papság, hogy a kántorokat elűsse a fizetésüktől. Ha a Világ utánna nézett volna a dolognak, akkor megtudhatta volna, hogy a zenekurzusokat a papság és a kántorok részére azért tartották, hogy részint a liturgia enekrészeit kifogástalanul végezzék, részint miképen lehetne a kántoroknak keresztülvinni a pápának a motu proprio-jában foglalt, az egyházi zene reformjára vonatkozó tervét keresztül vinni. Kántorok kitérása s mellékvédelme stb. . . gyanúsítások mind-mind rágalom, nem is szokatlan.

Ugyancsak a Népszava le akarta „leplezni” a Vatikánt a Péterfilérek körüli gazdalkodásra vonatkozólag” mintha a Vatikánban „rablógazdalkodás” folyna. Allította a Népszava, hogy az „Új Század” e. papi folyóiratból vette értesülését. Távrol sem volt papi folyóirat az a forrás, hanem a Das Neue Jahrhundert nevű modernista, s a dülöngésig pápa ellenes folyóirat. Rablógazdalkodás van? pedig a nevezett folyóirat is elismeri, hogy 8 millió líra a Vatikán évi kiadása. Hát ez nem elszámolás? Tessék csak utánna nézni a Jahrhundert-nak és a Nának, mert a Vatikán pénzkezeléséről biztos tudomást szerezhetnek. Nem titok az. Nem titok, hogy a pápa mily óriási összeget költ a missziókra, a vatikáni kertek s épületek fenntartására, a kath. sajtóra. Feltűnik nevezett lapoknak, hogy a Rómában időző „lehető bitorosok” (Népszava szerint) 23000 lírát kapnak évenként. Az igazság az, hogy a Rómában időző bitorosok fontos és

rengeteg munkát végeznek a Szentatya mellett a kuriában és Kongregációkban és ha más jövedelmük nincs, 20000 koronát kapnak évi jövedelmül. Bizonyos, hogy a Népszava nem most adott először kifejezést a pápa elleni gyűlöletének, mely gyakran illesztette rájuk a Népszövetség hazudozásokra ragadja. Meddig türik ezt a katolikusok?

INNEN-ONNAN.

Mozdulatlanság. Ezzel a szóval kibékíthetetlen ellentétben áll a Kath. Népszövetségnek az a bámulatos elevensége, amelynek a híre egyre-másra érkezik a dunántúli részekből s Felső-Magyarország egyes vidékeiről. Lehetetlen, hogy az effajta hírek ellen védekezni tudnának a Népszövetség erdélyi igazgatói és vezetői; a hírt meg kell hallani, ezt a hír természete úgy hozza magával.

Kívánságok volnánk, minő gondolatokat és érzelmeket ébreszt a Népszövetségnek erősödése és terjedése, az erkölcsi kötelességeket illetőleg azokban, kik a bérces Erdélyben a Népszövetség megalapozására, terjesztésére, a lelkek számontartására vannak hivatva. Mert szörnű mozdulatlanságban sanyalódunk. Pedig az évi beszámoló közgyűléseket most kellene megtartani s javában agítani a kath. társadalmi élet ébresztésén.

A Kath. Népszövetség központi igazgatósága már megtartotta gyűlését, amelyen jelentéseket tettek az évi szövetségi munkáról. E jelentésekből örömmel állapították meg a szövetség egyre nagyobb terjedését és előrehaladását, ami érthető is ama semmi fáradságot, semmi áldozatot nem ismerő munkásság után, amelyet a központi vezetőség a szociális, gazdasági tereken, a jogvédelem, biztosítás és hitélet tereken elégedett kifejtett.

Az elért eredmény bizony igen kis mértékben terneli az erdélyi népszövetségi vezetők lelkét. Itt mindenki boldog és megelégedett önmagával. Felicitas sibi sufficientium est, mondja Aristoteles. Miért ne lehetne egyszer igazza neki is? . . .

A progresszió. Kecskeméten egy kis pirosfelüli diáklap indult meg. Modern ifjúsági folyóirat, amely mindenről szólni akar, ami a diákokat érdekli s megható jámborsággal kéri a tanárokat is, hogy támogassák.

A reménytelen jövőví lapaeska ugyancsak hemzsg a csodabogaraktól. Néhány mutatvány itt következik.

A Diák-lap számol azzal, hogy a diáknak nemcsak nemzeti színű frázis kell, hanem más is. Ha már népdalokat akarnak írni, írják meg a város népdalait, írjanak kuplékat urak!

A tánciskola! Ez komoly dolog fiúk! Azert kell tánciskolába járni fiúk, mert ott kezd a diák konstatalni, hogy az emberek kétfélék. U. m. himnűiek és nőneműek. Ez pedig fontos. Őnöknek fiuk nincs energiájuk. Legfeljebb energiárahukam annak. Ilyenkor aztán éjjel-nappal tanulnak és pár nap alatt egész könyveket végeznek el.

Nekem pénz kell, pénz! Én husz éves vagyok és nem csókolóztam. Én husz éves vagyok és nem csókolóztam. Én úr akarok lenni.

Ilyen mondatokkal van megszerkesztve a legújabb ifjúsági lap. Lassanként hát akadnak konkurrencái a Zászlónknak is, amelynek az elterjedését s rendkívül ügyes szerkesztését régóta nem nézhetik jó szemmel a rohamos haladás ifjú bajnokai.

A kecskeméti diáklap magában veve igénytelen jelenség a napi küzdelmekben. Mégis észre kell venni, mert ebből is látható, hogy mi faj legjobban a progresszió híveinek. Az ifjúságon még nincs befolyásuk. Meg kell ragadni minden eszközt, hogy a rombolást e tereken meggátolhassuk.

HIREK.

A kék gomb.

Szalutáljunk tehát. A kék gomb, a télikabát gomblyukában mosolygó kék pityke, a legújabb gomblyukrend feljogosít minket arra, hogy embertársainknak csak szalutáljunk, ne emeljünk kalapot, ne ragadjuk meg a karimat, s ne írjunk le a levegőbe fejedőnkkel egy hatalmas mulnét, hanem néhány ujjukkal érintsük meg lengőn, subtilisen a kalapunk szelét s ezen tény által az utcán szemben jövő polgártársunk majd „általunk udvozólva érzi magát.” Ezt az alap-esszmét képviseli a kék gomb. Boldog emberiség! Talán ezzel meg van oldva a közsönés nagy kérdése? Nincs többé meghülés, influenza stb. Nincs többé becsületheli kérdés, duellum, lenezés, első, második és harmadosztályú köszönés. — megvetéssel vagy anélkül stb? Csak szalutálás. Tévedés, s mindez csak bohódom, az utcából nem lesz zsinagóga sohasem. A kék gomb nem segítelt sem rajtam, sem rajtad, sem rajtatok. A nagy urak kék gombba! ég úgy bökik meg a kalapjuk szelét, ha jó kedvük van, mint azelőtt. Reumás időben pedig eltűnsz előttük kék gombostul együtt, mint gomb nélkül azelőtt. Te meg előttük kis ember akkora ivben lendited meg a levegőben kalapodat, ha jön egy náladnál „nagyobb úr”, mint azelőtt; motolalsz a levegőben, ha jön a hitelezőid egyike, kalapot emelsz, szalutálni nem mersz, mivel hátha megaprehendál s küldi másnap a — számlát. Szóval, hol nem érzed helyén valónak a szalutálást, hol pedig nem mersz. S a kék gomb pedig szegényében elpirul. S a sok kopasz és még kopaszabb polgár hiába váltotta meg a gombot dupla áron és még duplább áron. Minden maradt a régi, ez a gomb sem Archimedes szilárd pontja. Nem.

Kultur lények, a teremtés koronái vagyunk, s az alázat, s kölesönös örvendezés jelét mégis egészségünkkel szemben vandál módon gyakoroljuk. Vissz eszközt, más symbolumot kérünk. Terjünk vissza a természethez, mi a teremtés koronái. Lehet onnan tanúságot, ha közvetve is, kibőgészni. Nem akarom, hogy mint az ős majmok és az elemisták visítással köszönjünk. Dörgölődzéssel, mint sok más emberi érzés-ésirakkal bejított állat. Nem akarok példát venni a kutyától, mely igazán nem hül meg, ha örvendezve köszön. Hanem mást. Teremtés koronái vagyunk, urai, zsarnokai a természetnek, s ebben valamennyien egyformák. A nagy korlátok leomlása, a társadalmi fejlődés törvényei s haladása irányai tapogatózó ismereteinek közkinésésként való szétterjedése után tudjuk, hogy az élet küzdelmében akarva nem akarva egymásra vagyunk utalva. A munka sziklahegyét megkoronázó kenyér után törtető libegő harcban egymást taszigálva, egymás nyomán és egymás hátán libegő lüktető halántékként érünk fel. Az ostoba udvariasság itt úgy is csak külszín, a szeretet és támogatás spontán megnyilvánulása nem erre vár, ha tényleg annak tartja magát. Ha megfogják a kapaszkodó kezét és segítik, azért nem fizetsz a köszönés, s ha

lerántanak a lábádnál fogva, azt meg nem enyhíthi egy kalapemelés. Ne köszönjünk egymásnak. Felesleges.

Ismerjük egymást, vagy nem ismerjük. Ha dolgozunk ve egymással, szóba állunk, ellenkezőleg elmegyünk egymás mellett. A kedves ismerősrre rámosolyogunk, a nem kedvesre (szinte a nyelvöltögetés jutott eszembe).

Minderről meg lehetne csevegni, de hogy meg ne haragudjanak a kék gombosok, pontot tesztek és — szalutátok.

Nagy pont.

+++

— **Időjárásunk** az elmúlt heten nagyon változatos volt. A nagy hideg elmúlt, volt eső, sár, köd s mikor e sorokat írjuk, térdig erő hó fedi a földet.

— **Személyi hír.** Főpásztorunk vasárnap az esti gyorsal Budapestre utazott, hogy részt vegyen a főrendiház költségvetési tárgyalásán és csak február 5. vagy 6-án tér vissza székhelyére.

— **Új igazgató helyettes.** A gyulafehérvári róm. kath. főgimn. tanári testülete a lemondott R i s z n e r Ödön helyébe állandó igazgatóhelyettesévé R e i t h ö f e r Jenőt választotta meg.

— **A gyulafehérvári kath. Legényegylet** február hó 4-én a sétatéri Vigadó helyisegeiben táncal egybekötött színelőadást rendez. Színe kerül Bereik Árpádnak egyik legjobb vígjátéka, a Postás Klári. Az előadás iránt nagy érdeklődés mutatkozik, az üllőhelyeket egyre-másra foglalják le. A darabnak anyai kómikus helyezete, anyai mulatótt jelenete van, hogy a leg-elvezetesebb estére nyújt kiátást. Belepő díj első helyre 2 korona, másodikra 1.60 kor., harmadikra 1.20 kor., állóhely 1 korona. Jegyek előre válthatók Schäser Ferenc könyveskereskedésében.

— **A vöröskereszt** egyesületnek gyulafehérvári fiókköre 1912. évi február hó 1-én, ma a városi Vigadóban katonazene koncert-, kabarett-és közvacsorával kapcsolatos jótékonycélu tánc-estélyt rendez. Belépti-díj: Személyenkin 1 K. Számozott erkelyjegy 2 K. Sülték adagja 60 fill. Tésztáké 40 fill. Thea 40 fill. Felülfizetések köszönettel fogadhatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Az ételeket szíveskedjenek a városi Vigadó éttermében ma délután 3 órától 6 óráig beküldeni. Kezdeté 8 órakor.

— **A theológián.** A félévi vizsgálatok szerdán végződtek, február hó 3-án a rendes előadások megkezdődnek.

— **Egyháztanács és egyházközségi közgyűlés.** A gyulafehérvári római katolikus egyházközség 1912. évi február hó 11-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a gyulafehérvári városháza tanácstermében rendes közgyűlést tart. A közgyűlés tárgyai lesznek: 1. A múlt évi számadások felülvizsgálása; 2. Az iskolaadó lajstromának előterjesztése; 3. Dr. Csabry Bonifac, sz. gondnok eskütétele; 4. Határozat a hivatalos iskolalátogatóról; 5. Indítványok. — A közgyűlés előtt fél 11 órakor egyháztanácsi és iskolaszéki ülés lesz. — Az egyházközségi közgyűlésre az egyházközségi tagjait ezúton is hivatalosan meghívja Z o m o r a Dániel, plebános, egyházközségi elnök.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Január hó 25-én a gyulafehérvári állomáson végzetes bal- eset érte Gurea Szabin pályafelügyelő-gyakornokot. Éppen le akart szállani az Alvinc felől déli 1 óra tájban érkező személyvonatról, amidőn a lépcsőn a lába megsuszott s a vonat kereké alá került, amely jó távolságra magától elvált s végül bokában teljesen összeroncsolta. A szerencsétlen fiatal embert a vasúti

állomásról a városi kórházba szállították, ahol a kettőtört lábát Deutsch és Hartenbaum orvosok amputálták.

— **A nagyenyedi** szent Antal-persely múlt évi bevétel volt: 2058 K 41 fillér. Kiadatot kenyerre: 1076 K 59 fill., pénzszégyre 163 K 93 fill. pénzmaradvány: 817 K 89 fill. Hála és elismeres Folyovits Sándorné úrnót illeti, ki igazi keresztényi szeretettel és nagy áldozatkészséggel gondozta a felügyelete alatt álló szent Antal-perselyt.

— **Életrevaló újítás.** Péter János dr. a kézdvasárhelyi főgimnáziumnak tudós igazgatója igen életre való újítást honosít meg a módszeres értekezletekben. Ezután az egyes tanárok a módszeres értekezletek alkalmával szaktárgyaik köréből előadást tartanak, melyeknek kapcsán a felmerülő didaktikai kérdéseket beszélnek meg. Szép újítás, követésre méltó!

— **„A kézdvasárhelyi pedagógiai társaság 10 éves történetének főbb adatai”** címen ismerteti Biró Lajos a kézdvasárhelyi kultúrintézetek vezetőinek utolsó 10 évi működését. Ez a működés nem volt meddő. Sok szép eszmét, sok hasznos ismeretet, erkölcsi és gazdasági útmutatást adott ez a társaság a nagy közönségnek, és hogy a nagy közönség is jó indulattal és hálával honorálta a fáradozást, mutatja az a tény, hogy a fiatal társaság már is néhány alapítványról számol be. Becsületos és megértő munkával így kell a közjó előmozdításán fáradozni.

— **Halálozás.** A Szt. István apostoli királyról nevezett erdélyrészi szentferencendi tartomány és a brassói Szt. János zárda szomorúan tudatja P. Kadar Lajos Norbert Szt. ferencendi áldozat életének 27., szerzetesévének 9., áldozópapáságának 3. évében f. hó 24-én a haloklók szentségének felvétele után agyhártyagyulladás következtében bekövetkezett halálát. Az engesztelő szent mise f. hó 25-én délelőtt 9 órakor volt a Szt. János templomban, aznapon ugyanon délután 3 órakor földi maradványait a bolonyai temetőben helyezték nagy részvétellel örök nyugalomra. Ifjan borultál sírba, igazolván mulandóságunkat e földi létben, hol nincs maradandó városunk, de lelked Krisztushoz szállt, ki a földtanadás és az élet. Ezen hit, mely szívünk mélyébe helyeztetett az Úrtól, ad vigaszt testvéreidnek, R. I. P.

— **Háromszékvármegyébe** az erős tél meghozta az ő vendégeit, a farkasokat. Nap-nap után lehet hallani farkaskalendről. Január 21-én este Luzinyó községben egy hazafelé haladó legényt a farkas az utcán támadta meg, aki a fenevadat szájon csipve, a legközelebbi telekre behurcolta, ahol aztán nagy diadallal agyonverték.

— **A kolozsvári egyetemi hallgatók** Mária-Kongregációja, melynek élén mint praeses Vezér László dr. szemináriumi regens áll, f. hó 25-ki gyűlésén a Hortáver József szeg. orvos eltávozásával megüresedett praefectusi állásra egyhangulag Barts Gyula tanárjelöltet választotta meg. A kongregáció immár kilenc éves múlta tekinthet vissza és alapításától kezdve mind máig egyforma lelkesedéssel törekszik kitűzőt célja felé.

— **Az új breviárium** kötelezőleg csak a jövő 1013-ban kezdődik. A jelen évben azonban már facultative meg van engedve a használata egyeseknek és káptalanoknak is (ha a tagok többsége óhajtja). A reform nagy költséggel nem okoz, mert elegendő az I. márkás új psalteriumot beszerezni. Nagyobb kényelemre igényt tartók bevárhatják a márciusban megjelent Pustet féle „Ideális breviáriumot”, melybe az új psalterium már be lesz kebelezve. Az új

breviáriumot magyarázó füzetek is jelennek meg már a könyvtárcán; így Gatterer S. J.-tól. „Wie betet man das neue Brevier?” (Rauch, Innsbruck) 32 oldal, 30 fillér. Legközelebb pedig Piacenza, a Ritus kongregáció protonotáriusa ír egy művet a tárgyról. Az új breviárium márciusra a Szent István Társulatnál is kapható lesz.

— **Alkoholizmus ellen.** Dr. Fischer Colbric Ákos püspök, a kassai patronázs elnöke körlevelet intézett az ország törvényhatóságaihoz és a törvényhozás tagjaihoz, amelyben rámutat azokra a veszedelmes pusztításokra, amelyeket az alkohol okoz. A körlevel szerint a kormánynak és a törvényhozásnak a nemzet jól felgatosított érdekében messzemenő és nagyszabású pénzügyi reformot kellene kezdeméyeznie, amely megszüntetné azt az állapotot, hogy az államháztartás egyik legfontosabb oszlopát az alkoholfogyasztás tegye. Addig is, amíg egy ily nagyobb szabású állami reform keresztülvihető, amely megszüntetné azt az állapotot, hogy az államháztartás egyik legfontosabb oszlopát az alkoholfogyasztás tegye. Addig is, amíg egy ily nagyobb szabású állami reform keresztülvihető lenne, a fiatalkorúak kassai felügyelő hatósága következő óhajt terjeszti elő: A vasárnapi munkaszünetet terjesszék ki sürgősen az ország összes koresmáira és pálinkamérőseire; a kormány ne tagadja meg jóváhagyását azoktól a szabályrendeletektől, amelyek a koresmák és pálinkamérőseknek szombati estétől hétfő reggelig való zárvatartását rendelik; hajtsák végre kérlelhetetlen szigorral a koresmárosok és pálinkamérők visszaéléseire vonatkozó törvényes rendelkezéseket; a közhatalóságok a munkások hetibérést ne szombaton, hanem a hét első felében fizessék ki és hassanak oda, hogy a munkások a heti bérfizetés napját a fenti értelemben megváltoztassák. Végül égetően szükségesnek tartja a hatóság, hogy a nép számára alkalmas szórakozásokat biztosítsanak és megfelelő kultúrtevékenységeket létesítsenek. A körlevél a fővárost is ily irányú hatósági állásfoglalásra kéri.

— **Az erdélyi városok államsegélye.** Megjelent a belügyminiszeri rendelet, amely intézkedik a városok segélyezésére megszavazott harmadik millió korona köztársárról. Az államsegélyt a miniszeri rendelet az erdélyrészi városok számára a következőképp osztotta fel: 7500 korona: Kolozsvár, 6000 korona: Gyulafehérvár és Szászváros, 5500 korona: Nagyenyed, Beszterce, Sepsiszentgyörgy, Déva, Medgyes, Szászsebes, Szilágysomlyó, Zilah, Szamosújvár, 5000 korona: Szászrégen, Gyergyószentmiklós, Vizakna, Dés, Torda, 4500 korona: Fogaras, Kézdvasárhely, Vajdahunyad, Székelyudvarhely, 4000 korona: Abrudbánya, Csíkszereda, Kolozs, 3500 korona: Brassó, Nagyszeben.

— **Magyar kultúrház Szászsebesen.** Távól az ország szívetől, a román határszelen, évtizedek óta erejét messze meghaladó kitarással küzd léte fenntartásáért Szászsebes városnak és környékének számára csekély magyar lakossága, mely kizárólag állami tisztviselőkből és szegénysorsú iparosokból áll. Ez a lakosság most egy kultúrházat óhajt emelni, amelyben tömörülve, helyet szoríthatna magyar kulturális intézményeinek. A kormány engedélyével most országos gyűjtést indítottak és céljuk elérésében arra kéri az ország hazafias közönségét, járuljon hozzá csekély adományaival a szászsebesi magyar kultúrház létesítéséhez.

— **Az erdélyi tranzverzális vasút megépítése.** A kereskedelemügyi miniszteriumban most készül az erdélyi tranzverzális vasút tervezete és költségvetése. A tervezett vasút Kolozsvár városát több mint száz kilométerrel vízi közelebb a keleti piacokhoz, belekapcsolja a főforgalomba a marosludas—besztercei, küküllővölgyi, továbbá a héjjasfalva—székelyudvarhelyi vicinális vasutakat.

— **Az „Annuario pontificio”** a Szentszék hivatalos évkönyve f. évi jan. hó elején jelent meg. Megtudjuk belőle, hogy az 1912-ik év jan. 1-én volt az egész katolikus anyaszentegyházban: biboros 64, hiányzik még 6, mivel a biborosok száma 70. Továbbá: patriarchai egyházkerület 14, érseki egyházkerület 207, püspöki egyházmegye 820. Közvetlen a Szentszék alá rendelt apátság és prépostság 25, címzetes érsekség 89, címzetes püspökség 521, apostoli helynökség és felügyelőség 223. X. Piusz pápa uralkodása alatt létesült érsekség 10, püspökség 38, címzetlen apátság és prépostság 4, apostoli helynökség és felügyelőség 32.

— **Az „Acta Apostolicae Sedis 1912-i I.** (jan. 15-i) füzeté közli. 1) A Szentatyja 1912. jan. 1-én kelt „Etsi nos” kezdetű bulláját a római egyházmegye újjászervezéséről. Őt fejezetben elrendeltetnek a szükséges reformok a kormányzás és látogatás, a világi papság és szerzetek, az iskolák és intézetek, a pénzkézelés, végül az ügyvitel tekintetében. 2) A Sacra Rota 17. döntése közöltetik ezután a nevek elhallgatásával. Ugyanekkor a Rota döntése a saluzzoi társaskáptalan, és a káptalani templom plébánosai közti vitás ügyben. 3) Címek és kitüntetések adományozása. 4) Dec. 25-től jan. közepéig elhalt főpásztorok névjegyzéke (3 érsek, 1 püspök.)

— **Már a külföldön is** kezdenek ismerni minket. A „Deutscher Verein für Kunstwissenschaft” egyik tagja kizárólag azért tette meg az utat Bécsből Gyulafehérvárig, hogy tanulmányozhassa a Baththyányi könyvtárban lévő Kódex Aureusz. A fiatal tudós dr. Wilhelm Köhler több napot töltött városunkban és érdekes, hogy megérkezése után csaknem egy felutány kereste Gyulafehérvárt a Baththyáneumot. Ez azonban nem az ő hibája. A bécsi tudós megtette a nagyutat és nem bánta meg a fáradságot; itt pedig Gyulafehérvárt sokan vannak, kik nem tartják érdemesnek az ország legregibb könyvét megismerni.

— **Gyulafehérvár** sz. kir. város tanácsa, mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy az 1884. évi XVII. t. cikkbe iktatott ipartörvény 172. §-a értelmében az iparhatósági megbízottak újból lévén választandók: az 1912. évre 20 iparhatósági megbízott választására határnapul 1912. év február hó 9-ikének d. e. 9 óráját tűzi ki a városháza nagytermében azon meglegegyezéssel, hogy a választási eljárás az irt napon d. e. 11 órakor záródik be. A választandó iparhatósági megbízottak működése 1912. évi december hó 31-ig terjed, minél fogva a jelenlegi iparhatósági megbízottak működése 1912. év december hó 31-én lejár. Választó a városban lévő minden iparos és kereskedő, kiknek neve a folyó évi országgyűlési képviselő választók névjegyzékébe fel van véve, — választatók pedig azok közül az, ki a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úr által kiadott rendelettel legalább a megállapított 24 korona adóminimumot fizeti. A választásnak a miniszteri rendelet értelmében összeállított névjegyzéke a választás vezetésével megbízott Dr. Roska Miklós városi tanácsos, iparhatósági biztos irodájában betekinthető.

Szép állás, tekintélyes jövedelem kínálkozik

oly úr részére, aki egy elsőrangú és minden tekintetben előnyös **Élet- és Gyermekekbitosító Intézet Főigényvezését** átvenné. Szakismeret hiánya nem képez akadályt. **Nyugdíjképes állás.** Kimerítő pályázatok Budapest, IV., Váci utca 12. II. 2. alá küldendők.

Válasz az ipariskolai fegyelemre.

A Közművelődés jelen évi 4-ik számában megjelent „Ipariskolai fegyelem” című sorokkal lényegében egyetértek. Minden esetre baj van a tanoncok viselkedése körül s ott is baj van, hogy a tanítóknak nem áll rendelkezésükre olyan eszköz, mellyel maguk „radikális kurát” végezhetnének. De a cikk kereteiből is lehet következtetni, mintha a baj nagyobb lenne itt, mint a mekkora az más hasonló intézeteknél és mintha a tanítók kimerítenék a kezükben levő eszközöket, ellenben az igazgató ezt nem tenné meg és végül mintha az iskolában a fegyelmezhetőség miatt illetőleg tanítani lehetetlen volna. Ezeket a dolgokat vagyok kénytelen elhárítani az iskoláról illetőleg kellő értékre redukálni. A cikk a maga következtetéseit az utcai betyárkodásra és a tanítás alatt mutatkozó fegyelmezetlenségre alapítja. 1. Az utcai betyárkodás tény. Ebben a tanítóságot s az igazgatót semmiképp sem lehet felelőssé tenni, amint azt tenni a rendőrség egyszer megkísérelte, mert az igazgató és a tanítók napról-napra figyelmeztetik a tanulókat a tisztességes utcai viselkedésre, de ha nem képesek a rakoncátlankodók nevéit megtudni, fegyelmű eljárást sem tudnak indítani.

A rakoncátlankodókra meg azért nem jöhetnek rá, mert az iskola kapujából a tanoncok három utca felé szakadnak szét s a tanító ugyanazt nem teheti meg, s így valamennyi tanulóért sem tarthatja szemmel s ezeknek is van anyai eszköz, hogy azok garázdálkodjanak, kiket tanító nem ellenőriz. Ezen a bajon a rendőrségen kívül a közönség is segíthetne. Csak a felismert rendetlenkedők nevéit kellene tudni az igazgatóval vagy esetleg úgy tenni, mint egy uriember tett, aki a csengőt rángató tanoncot jól megpécáztta. Az többet a csengőket nem rángatta. Ezzel szemben a közönség nagy része úgy tesz, mint az a valaki, kinek ablakát beütötték. Ez a tanulótlól felvette a kárát, de őt futni hagyta. 2. Ami az iskolai fegyelmezetlenséget illeti, kénytelen vagyok annak ellene mondani. Az iskolai fegyelmezés a tanító dolga és kötelessége s ezen kötelességet nagy részben teljesítheti is, amint a legtöbbször teljesíti is, mert itt minden rendetlenkedőre rájöhetnek, minden rendetlenkedőt az iskolai szabályok szerint, vagy maguk büntelhetnek meg, vagy azt az igazgató vagy a főhatóság által tétethetik meg s meg volt eset arra, hogy akit az igazgató megbüntett, az ellen több panasz merült volna fel. Csak erélynek, következtetésségnek és pontosságnak kell a dologban szerepelnie, mi ha meg van, nincs szükség a idegenek előtt való panaszkodásra. Ha pedig ezek közül az eljárásban csak egyik is hiányzik, kész a veszedelem, mert akkor komédiát üznek a tanítóból még a legfegyelmezettebb tanuló is. Ezen aztán nem tud senki más segíteni, csak az illető azzal, ha oda hagyja állását. S hogy az ipariskola eddigi fegyelmezése elégséges volt, mutatja az, hogy nem kellett rendőri asszisztálás mellett tanítani, mint más helyeken, de ha a panaszoló tanítók sokáig fognak ezen iskolában tanítani, úgy ez az állapot is be fog következni, mert az életben az a tapasztalás, hogy aki a rajta megforduló munka eredménytelenségén jajgat, az legkevésbé akar a dolgot maga segíteni. Várja, hogy más vegyeze az ő dolgát. Ez ugyanis kényelmesebb, a tanuló nem őt fogják hosszantani.

Végezetül, hogy ki csinálja hát meg a cikk szerinti radikális kurát, az előbbieknél nyomán, nem kétséges, de a cikk nem mondja meg.

Ezen alapon pedig úgy tünik fel, mintha valami lolabát látnánk kilőgni s azért kérjük a cikkíró vagy panaszoló urakat, hogy ha sokalják az igazgató működésének elhuzódását, hát sürgesek meg az iskolafentartónál kérésre elintézését.

Az igazgató.

Gróf Mikes János.

(Folytatás.)

A kepe- és kongruarendezés mézes madzagját már sokszor végig húzogaták a szájunkon, ép azért nehezen hiszünk benne. Igaz, hogy még egyszer se volt a madzag oly mézes, szinte csepegős, mint a legtöbbször, s mégis felünk tőle.

Gróf Mikes azok díszes sorába lépett, akik a madzag egyik végét kezükben tartják s akik közül csak épen ő izlette a képét. Tehát éreznie kell, hogy annak rozsdás láncaitól, rabigájától felszabadítani a székely papságot nemcsak főnséges élettel, de egyben a levegőnélmeibb, a legapostolibb munka is, mert intelligens rab-szolga ma a székely pap, akinek hátra van vaghatja oda és vágja is székely atyánkfia: mi tartunk; vagy vitalisabb pillanatban: miénk a házad, a földed, te csak jött-ment vagy.

Hát szép a vallásnak ily megnyilatkozása, de elég volt belőle.

A felhorzolt önértetet nem tudja lesimítani a hivatás békítő szava, nem az evangélium balzsameseppeje: törőke és szenvedőke a menyinyeknek országa egyfelől; méltó a munkás az ő berere másfelől.

Bármennyire is altruisztikusan akar berendezkedni a jelen kor, az mégis tarthatatlan, hogy székely apánk 12 kalongyából adjon nekünk 6-ot s a hegyebe még lopjon egy székér fát is (ez a kepezszabály), annál is inkább, mert az így támadó hiányt nem tudja pótolni az eddigi bő erdőségekből.

A székely havasokat, rengeteg erdőségeket tatárjárás modra kirtotta az élelmes üzlet s elszállította rövid két évtized alatt a vasút, a kultúra e kielégíthetetlen szörnnyetege úgyanyira, hogy 3—4 század se tudja helyre-pótolni.

Ahol eddig behatáthatlan hegyoldalokon, csúcsokon, ormokon csakúgy rengett, csakúgy bugott az óriás erdő, ma kopár oldalak, megszenesedett csutakok kiáltják le a nyomort, a nélkülözést.

Megengedjük, fellendült a faipar, de mit ért ép a 12 kalongyás vagy annál kevesebbet termelő tömeg székelynek, akit kifosztott, míg a többet termelőt feltolta egész a pezgős asztalig. Szerencsések azok a községek, ahol a papok nyitott szeműek voltak s az osztokodásnál kepevátságot létesítettek vagy annak alapját megvetették.

Gróf Mikes ezek közé tartozik; vir prudens. Azt sem szabad felednünk, hogy 48 a székelyt sok kiváltságától fosztotta meg, de nem adott helyébe semmit s így a székelynek megadós a nemzet. Mily masként van ez a szász városok és falvakban.

A jelen század úgy tünik fel, mint a tétéles hit renaissance-ja a társadalmi forradalommal szemben. Ebben is abban is, meg van jelölve a pap szerepe. Lengenek a zászlók, harsognak a jelszók. Vallási, társadalmi egyesületek, szervezetek létesülnek koronás vagy nagyobb tété-

lekkel; úgy de a székely földön ezek a kepe mellett és kepevátság nélkül legtöbbször úgy tünnek föl, mint reklámok, mint teli hajtások s virágok a nép ajkán: „mindig csak fizetni”.

Ezeket Gr. Mikes is így tapasztalta.

Tekintsük csak a pásztoralációnak egy másik mezejét, ott a székely körvonal mentén, ahol csak virágok és fiatal hajtások vannak, ahová Erdély nagy püspöke pazar kézzel szórja a vagyont, feláldozza kényelmet, egészségét, vele versenyez Gr. Mikes is; meg sem akar ott is tavasz lenni. Értem a középiskolákat, a papneveldeket, ahová ez előtt csak 15—20 évvel is 40—50 ifjú jelentkezett felvételre s ma alig akad meg 7—8.

Kérdzhetjük, mi az oka? Lehet a korszellem, lehet az előkészítés hiánya és még sok minden lehet, de egy bizonyos, és ez az, hogy a székely apa ma nem rajong a papságot; a székely fiú pedig, akit gyerekkorában kiszemeltünk a papi pályára, a középiskolán át dédelgetünk, erettségével kezében, más pálya után néz. A székely apa egyháztanácsi, iskolaszéki tag, vagy községi képviselő; sőt eljárással is így alkalma van a papi életbe bepillantani, annak nehezségeit meglátni s különösen a fizetés, a kepe mizeriáit közvetlen is tapasztalni. Ne csodáljuk, ha fia is vele együtt érez. Mi papok pedig szintén felelőségünk tudatában nagyobb erélyt ki nem fejtethünk.

Ezeket Gróf Mikes így tapasztalta. És most, midőn az ígertek fejének ágai a székely papság felé bölintgatnak; csak arra kérjük Gróf Mikest, álljon a fa mellé magas állása súlyával, fajszeretettel, törhetlen energiájával, nehogy a szél ismét elkapja azt a fát. Reméljük így tan, mert Gróf Mikes erre feljogosított, mert: vir siculus.

1651—1906. április 2-án kelt főpásztori magas leirat hozza tudomására az udvarhely-esperes kerületi papságnak, hogy úgy az ő, mint székelyudvarhelyi plebania élére Gróf Mikes Jánost állította az erdélyi róm. kath. Status és püspök bölcs elhatározása.

És ezzel Gróf Mikes terepet változtat. A falu s város utcáját felcseréli a város kényelmesebb aszfaltjával, kísérteties sötétjét az izzó villanyfényrel; csendjét a város zajával, egyszerű népét a város igényesebb népével, a falu határával korlátolt hatáskörét az egyházmegye legnagyobb espereskerületének hatáskörével.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI ÜZENETEK.

T. Beccs levelelőből kiragadunk egyes részleteket; az egészet nem közölhetjük. **Ime:** „A minisztereket és a völegényeket és a csapásokban, lebujszóban ugrifüleskedő pineérekét a koromszínű dupla farkú frakk illeti meg mint Arva főpapot az Apvel. Ez egy dogmája egy a divatordőnek. A másik dogmája pedig ekép szó: A Teremtő elfusserolta a férfi ábrázatot és a Teremtő fuseraját ki muszáj korrigálni a borbélyok művészetével.” Majd jövőre folytatjuk. Üdv.

Csikaplóca. Megjött — sorát keritem.

Szerető fiát. Mások is szívessen vegyem, ha felkeres. Erzsébetváros. Jól vagyok Gy. L. itthon van és virul Abosfalván. Meg van a jegyem, de sehoiva sem tudok mozdulni. Lehet, hogy a farsangban egy körutat teszek. Üdv.

A. E. az a szám teljesen elfogyott. Üdvözlöt.

D. O. Kegyetlen hiba esett a „Boldogasszony” első versszakában.

„Hószin márványalakod” helyett hosszú márványalakod-at szedtek. A hófehéret hótisztázta hőszzával cseréltek fel.

„Templomok ívelt sötét háttéréből kiválik hószin márványalakod” ez költői ellentét, így nemcsak szóbeli, de formai hiba is esett, ami feltétlen javítást igényel. Ime itt javítjuk. Üdv.

Madéfalva. Ha mindenütt oly gyors, ügyes, lelkes, önzetlen riportterem volna... Megjött az express. Mit szólna hozzá, ha meglepném egy szép napon? Salve.

Templomok, oltárok, szószékek festését és aranyozását elvállalja a legjobb kivitelben és jutányos árban

Urbánszky Fülöp műfestő
Kolozsvár, Sörház-u. 2.

Költségvetést, új tervek készítését díjtalanul elvállalom.

Szőlőoltványokat

szállít amerikai sima és gyökeres vész-

szőket különféle fajokban, **fajtisztaságáért** jótállva legdusabb választékban a már evék óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti első szőlőoltvány telep

Tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

Medgyes 67. sz. (Nagyküküllő megye.)

Tessék képes árjegyzéket kérni.

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett **elismerő levelek**, emellett minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségtől úgy szó mint irásbelileg bizonyosságot szerezhethet magának **fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.**

Szőlőoltványok,

különféle amerikai (Hybrid) *oltványokon*, kifogastalan minőségben, **fajtisztaságáért** jótállva. Kaphatók:

Benedek Henrik

szőlőteleptulajdonosnál. Medgyesén, Nagy-küküllő megye. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

!! ERDÉLY EGYIK RÉGI MEGBIZHATÓ KERESZTÉNY CÉGE !!

KELETI L.

szőlőbirtokos és bornagykereskedő
■■■ SZÁSZSEBES, Szebenmegye. ■■■

Miseborul és házi fogyasztásra ajánlja zamatos erdélyi asztali és esemegeborait. * Tessék boraim kiválósága felől próbarendelés által meggyőződni. * A borok utánvétellel, jó információ esetén, 1—3 havi hitellel, vevő hordójában, vagy saját hordóban küldetnek. * Hordóim nyolc héten belül teljesen jó állapotban, bérmentve visszaküldendők. * Fagyos időben a borok szalmába csomagolva szállítanak.

Sürgönycim: KELETI, SZÁSZSEBES.

Borárjegyzék:

1911. évi erdélyi asztali, könnyebb fehér bor	K	46
1911. évi erd. asztali jobb minőségű fehér bor	K	49
1911. évi erd.-marosmenti finom vegyes fehér bor	K	52
1910. évi erd. asztali fehér bor	K	54
1910. évi erd.-marosmenti finom vegyes fehér bor	K	56
1909. évi erd. asztali fehér bor	K	58
1903. évi finom erd. asztali fehér bor	K	62
1902. évi fehér pecsenyebor	K	64
Ó rizling, fehér	legfino-	K 70
Ó som (larmint)	mabb cse-	K 90
Ó muskotály	mege faj-	K 100
Ó vörös burgundi	borok	K 80

Az árak Szászsebesen, pincében értendők.
Megrendelésnél sziveskedjenek e lapra hivatkozni.
Posta, táviró, távbeszélő, : vasútállomás helyben. :

Közgyűlési meghívás.

A Gyulafehérvári Népbank Részvénytársaság

XX-İK ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT 1912. év február 3-án d. u. 3 órakor saját helyiségében tartja meg, melyre a részvényesek*) tisztelettel meghívotnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság jelentése a huszadik üzletév és zárszámadásról**), valamint ezzel kapcsolatos indítványa a mérleg megállapítása s a tiszta nyereség mikénti felosztása tárgyában.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség havi fordítása tárgyában s a felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő bizottság részére.
4. Az igazgatóság és felügyelő bizottság tiszteletdíjainak megállapítása, valamint a jótékonycélú adományok megszavazása a módosított alapszabály 21. és 45. §-a értelmében.
5. Egy igazgatósági tagnak választása 1 évre.
6. Az alapszabályok 13. § b. pontjának módosítása.
7. Kellő időben beadott indítványok tárgyalása.

A Gyulafehérvári Népbank Részvénytársaság igazgatósága.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)

egyházi ruha és reverenda-szabó

PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlati képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák** és **cimádák, papi civil öltönyök** előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindenemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialék, velumok, baldachionok, misztráns ruhák, zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítenek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltenek.

! **Költségvetés, árjegyzék ingyen.** !
! **Személyesen is megjelenek** !

*) Az alapszabály 19 § a értelmében a t. részvényesek felkértenek, hogy részvényeiket a szavazati jog gyakorolhatása céljából 3 nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztáránál letétmenyezzék.

**) A társaság zárszámadása az igazgatóság jelentésével együtt a keresk. törvény 198. §-ának rendelkezéséhez képest a közgyűlést megelőző 8 naptól a részvényesek által a hivatalos órák alatt megtekinthető.

HAZAI IPAR!

ALAPITTATOTT 1770.

Andrásófszky Efraim

múharangöntő Kolozsvárt, Kossuth L.-u. 36. sz.

Ajanlja a főtisztelendő minden felekezeti magas papság, egyházközség és t. t. gondnokságok figyelmébe Erdélyben legnagyobb

harangöntődjét.

Elvállja minden fajta harang öntését vagy repedt harangok újraöntését és azok becserélését. Ajanlja továbbá az általa feltalált s a birodalom mindkét feleében kir. szabadalommal kitüntetett vaskoronás felszerelését felöltség mellett. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

Költségvetéseket kiváratra bérmentve küldök azonnal.

Tisztelettel **Andrásófszky Efraim.**

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett oltárépítő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

! MEGBIZHATÓ KATHOLIKUS CÉG !

A pécsi orsz. kiállításán az iparművészeti társulat által arany éremmel kitüntetve,

Készít és elvállal mindennemű templom berendezési és felszerelési tárgyak, u. m.: oltár, szószék, gyóntatószék, templompadok, szentély korlát és egyéb felszerelési tárgyak készítését, szállítását, régi oltárok aranyozását és átalakítását. ▲

Pontos rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálók. ::

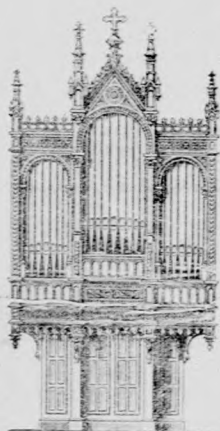
Több kisebb méretű vagy több nagyobb megrendelésnél személyes megjelenés. ▲

! Lelkiismeretes kiszolgálás !

! Több elismerő nyilatkozat !

BODA JOZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

teljesen újonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabásu orgona építését is elvállalni. Bárminemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel
Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

templom olaj,

Valóban jó és szépen égő —

finom olajból, üveg, tömjén, füstölőszén az egyh. szabv. megfelelő

méhviaszgyertya

::: Kapható a legjutányosabban :::

Dokupil Lajos

viaszgyertya gyárosnál —

Nagylévárdon, (Pozsonym.)

Árain: olaj 1 K 20 f. olajból 2 K 50 f. üveg 2 K, tömjén 2 K 40 f-től 3 K 20 f-ig kgr.-kint.